

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII CU
PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
**Secțiunea B. Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limbile altor
minorități și pentru românii din diaspora**
Etapa județeană
16 martie 2024
Clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

A.

În luntrea neagră e culcat, și capul lui mare în perini de mătasă, bolnavul rege Tlă; în jurul naltei sale frunți — o cunună de flori de mac... de flori a uitării și a somnului... Peste vecinicia undelor zboară luntrea lui, până ce dintr-o parte și dintr-alta a Nilului se ridică grădinile pendente*...[...] Luntrea se opri la mal... Regele se dete jos palid și adâncit și se pierdu în umbra naltelor bolți de frunze a grădinilor, trecu în lumina lunii și umbra lui se zugrăvea pe nisipul cărărilor ca un chip scris cu cărbune pe un liñțoliu* alb. În fruntea grădinii cei mai nalte era palatul lui, cu cupola rotundă, cu șiruri de coloane sure, cu bolți urieșești...

Erau atât de mari acele zidiri încât regele păru un gândac negru, ieșit în lumina nopții, care suia scările și trecea prin bolțile palatului.

El intră într-o sală mare: Memfis era la picioarele lui... orașul infinit cu cupolele albe... a cărui ocean de palate urieșești, a cărui strade largi pavate cu pietre lungi și albe, a cărui grădini de palmieri forma un tablou la care se uita uimit și adânc...[...]

El gândea... Ce umbre urieșești treceau în închipuirea sărmanului muritor care-ntr-o lume atât de măreață se simțea atât de mic, ca o furnică ce plutește pe o frunză tremurătoare pe suprafața Nilului... Deodată peste fereștile înalte căzură lungi perdele roze... și el rămase în sala întinsă într-un întuneric trandafiriu, îngreuiat de lumina lunii ce plutea asupra Egiptului. Memfis dispăru de sub picioarele lui... el rămase singur, cu gândirile lui negre... Noaptea tăcea... El se primbla pin umbra trandafirie a sălii [...].

Deschise o ușă mare și intră într-o sală a cărei podea era o unică oglindă de aur... sală fără acoperământ... deasupra, cerul cu toate oceanele de stele... în oglindă, cerul cu toate oceanele de stele... I se părea că e un greier amarât suspendat în nemărginire...

— Isis, strigă el, spre oglindă... Isis, apari! Tabla se-nnegri și deasupra-i apărură scrisori albe... chipuri de oameni și animale... Palatul întreg se cutremură lin.

— A sosit ora morții mele... zise regele, ca și când ar fi vorbit cu el singur... aștept să-mi spui adevărul... Nu-mi zugrăvi chipuri trecătoare... care să mă facă a crede că suntem numai pulbere...

Un răs clocoti pin toată sala...

— Ce răzi, zise regele întunecos... mie nu mi-e a râde, demone... voi adevăr, nu batjocură...

— Pulbere? răspunse un glas din oglindă cu o rece și cruntă expresie de ironie... pulbere?... te-nșeli... ce ești tu, rege Tlă? Un nume ești... o umbră! Ce numești tu pulbere? Pulberea e ceea ce există întotdeauna... tu nu ești decât o formă prin care pulberea trece... Ceea ce-nainte de doi ani se numea regele Tlă este atom cu atom altceva decât ceea ce azi se numește tot cu același nume...

— Chipul tău, Isis... Pe tabla neagră se zugrăvi un cerc mare roșu... de acest cerc erau aninate ființe ca o scară... Jos, minerale în care plantele își duceau rădăcinile... animalele își duceau rădăcinile în plante, omul în animale; minerale în om, plante în minerale, animale în plante, omul în animale, și prin toate aceste forme tremura cercul roșu și făcea să joace formele negre pe firul ei roșu...

— Am înțeles... Oglinda se auri... și cerul se adânci în infinitul ei... Regele se văzu iar... o clipă suspendată... [...]

Regele ieși și trânti ușa după sine... Oglinda singură se-ncreți ca suprafața unui lac... glasuri se certau în fundul ei ca sfada valurilor... Chicot și plâns... țuiut, urlet... suspin și un glas mare începu să rădă pin tot haosul de glasuri mici...

— O, inamicul meu cel mare... spunea un glas ce umbla prin sală... Piramide și temple, orașe și grădini suspendate puneți contra pasurilor mele... Râd de voi, regi ai pământului, râd de voi... Ce căutați a prinde eternitatea în niște coji de piatră, care pentru mine sunt coji de alună... În mine, în pieire și renaștere este eternitatea... Voi... o umbră ce mi-a plăcut a zugrăvi în aer... voi vreți să mă prindeți pe mine... Nebuni!

Apoi se limpezi oglinda și eternitatea din cer se uită în ea însăși... și se miră de frumusețea ei.

Mihai Eminescu, *Avatarii faraonului Tlă* (1966)

*lințoliu - giulgi, pânză fină;

*pendente - nefinalizate, neterminate.

B.

Aș vrea, în partea a doua a conferinței mele, să vorbesc despre un text clasic al comentariilor despre bătrânețe. Și care nu se prea mai citește astăzi, motiv pentru care îmi permit să vi-l reamintesc, cu unele comentarii. E vorba de textul despre bătrânețe al lui Cicero (De senectute) pe care l-a scris când avea 62 de ani. Cicero își începe discursul constatând că, deși toți vrem să ajungem la adânci bătrâneți, cum ajungem acolo, începem să bombănim. Spunem că e oribil să fim bătrâni, deși asta ne-am dorit tot timpul: să trăim cât mai mult. Alții spun că bătrânețea se poate accepta, dar că vine, totuși, prea repede. Ce înseamnă „prea repede”? Vârstele vin când vine sorocul lor și a dori să le modifici ritmul de instalare este o formă de nebunie. Spunem vreodată că tinerețea „a venit prea repede”? Constantin Noica spunea adesea că omul e singura ființă vie care nu se coace niciodată. Care întotdeauna poate să mai facă câțiva pași în plus în formarea de sine. Din punctul acesta de vedere nu există limite, iar problema bătrâneții, a termenelor, a vârstelor ar trebui să ne fie indiferentă. [...] Cicero spune că necazurile pe care le ai la bătrânețe nu vin de la vârstă. Vin de la ce ai făcut până în momentul în care ai îmbătrânit. Și cu corpul tău, și cu gândurile tale, și cu sufletul tău. E plin de bătrâni frumoși în istoria Antichității, îi pomenește Cicero însuși, de la Homer și Hesiod, la Platon, la Democrit și Diogene, toți acești oameni au trăit mult, au fost productivi și nu și-au făcut de rușine vârsta.

Cicero spune că, în general, bătrânețea e socotită odioasă pentru patru motive. Primul este că trebuie să te retragi din viața activă. Contraargumentele lui Cicero sunt de ordinul următor: retragerea e, de fapt, o șansă, pentru că poți să te dedici integral vieții contemplative, adică vieții de reflecție, de analiză și de înțelegere pe care n-ai putut s-o practici câtă vreme erai angajat zi de zi în viața cetății sau în viața ta profesională. Cum vă spuneam, și creativitatea celui care se concentrează pe viața contemplativă este integrală, când omul este, totuși, sănătos. Dar și când e bolnav. Bach, care a compus lucruri formidabile la bătrânețe, avea toate bolile imaginabile, de la diabet până la o serie de atacuri cerebrale; dar nimic nu l-a împiedicat să facă ce a făcut. [...] Așadar, obiecția cu retragerea din viața activă nu ține, pentru că ai beneficiile contemplative specifice. [...]

În sfârșit, a patra problema legată de bătrânețe e că se simte pe aproape moartea. Cicero se străduiește să ne vindece de această spaimă. Replica lui Constantin Noica la acest subiect era: „E foarte curios. Se moare de milioane de ani și lumea nu s-a învățat cu asta.” Cicero spune că sunt, în fond, două variante: dacă sufletul nostru, după moarte, devine neant, atunci problema morții e neglijabilă, nu contează, nu poți să te lamentezi că devii echivalent cu un zero glorios. Dacă nu e așa, atunci probabil că moartea e dezirabilă pentru că sufletul scapă, prin ea, de una dintre marile piedici când e vorba de gândire, înțelegere, cunoaștere: scapă de corp. Dacă sufletul poate gândi în limitele corpului, cu această povară asupra lui, cu atât mai mult va putea gândi când va fi liber de această povară. În consecință, sufletul nu are decât de câștigat. [...]

Ca să vin și cu o notă personală: pentru mine, bătrânețea și moartea însăși sunt o sursă uriașă de curiozitate.

Andrei Pleșu, *Despre bătrânețe - întrebări, neliniști, bucurii*
în *Dilema veche*, nr. 500, 12-18 septembrie 2013

Subiectul I (30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Ilustrează, prin două exemple, o funcție a comunicării identificate în textul B. **5 puncte**
2. Precizează, pe baza textului *Avatarii faraonului Tlâ* de Mihai Eminescu, motivul pentru care regele Tlâ călătorește pe fluviul Nil. **5 puncte**
3. Explică, utilizând informații din ultimul paragraf al textului *Avatarii faraonului Tlâ* de Mihai Eminescu, folosirea persoanei I. **5 puncte**
4. Menționează un aspect, din al doilea paragraf al textului *Despre bătrânețe - întrebări, neliniști, bucurii* de Andrei Pleșu, cu care ești de acord/nu ești de acord, justificându-ți alegerea. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul *Avatarii faraonului Tlâ* de Mihai Eminescu: *Jos, minerale în care plantele își duceau rădăcinile... animalele își duceau rădăcinile în plante, omul în animale; minerale în om, plante în minerale, animale în plante, omul în animale, și prin toate aceste forme tremura cercul roșu și făcea să joace formele negre pe firul ei roșu...* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea (35 de puncte)

Redactează o pagină de jurnal de cel puțin 150 de cuvinte, despre un dialog pe care l-ai avut cu un personaj mitologic, explicându-ți opțiunea în ceea ce privește alegerea personajului. În textul tău, vei insera o secvență narativă, relevantă pentru tema textului.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea (35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 400 de cuvinte, despre *trecerea ireversibilă a timpului și eternitate*.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care timpul este ireversibil;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date și din experiența ta personală/culturală;
- prezentarea rolului trecerii timpului și conștientizarea procesului de trecere la vârsta senectuții, prin valorificarea celor două texte date și prin raportarea la experiența de viață/culturală;
- menționarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *eternitate și ireversibilitatea temporală* în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența de viață referitoare la *eternitate și trecerea ireversibilă a timpului*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 400 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.